

**LETNI NAČRT NAKUPA
KNJIŽNIČNEGA GRADIVA
ZA LETO 2026**

Sevnica, oktober 2025

NAMEN NAČRTA NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Knjižnična zbirka je jedro knjižnice, zato je razvoj zbirke ena temeljnih knjižničnih dejavnosti. Izgradnja knjižnične zbirke mora temeljiti na pisnem dokumentu o nabavni politiki, v katerem so zapisani postopki nabave in nabavna politika. Z jasno opredeljenimi cilji je moč doseči, **da je izgradnja knjižnične zbirke bolj sistematična, posledično temu bolj transparentna, pa tudi racionalnejša**. Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva je orodje za izbor gradiva, hkrati pa opisuje stanje zbirke ter kratkoročne in dolgoročne prioritete pri izgradnji knjižnične zbirke. Načrt letnega nakupa knjižničnega gradiva je prikaz nabavne politike knjižnice in se izvaja na podlagi strokovnih načel, ki veljajo za oblikovanje zbirk splošnih knjižnic, upošteva pa tudi neposredne potrebe okolja, v katerem knjižnica deluje.

Načrt je pisni dokument z merili, ki nas zavezuje k odgovornemu ravnanju pri izbiri in nakupu knjižničnega gradiva. Oblikujemo ga na podlagi ocene potreb uporabnikov in vrednotenja obstoječe zbirke. Namenjen je notranji in zunanji javnosti, ki lahko preveri načela, na podlagi katerih knjižnica gradi in vzdržuje knjižnično zbirko.

Na nabavo knjižničnega gradiva v Knjižnici Sevnica vplivajo naslednji dejavniki:

- temeljna načela izgradnje knjižničnih zbirk,
- poslanstvo ter vizija knjižnice, ki usmerja naše delovanje ter potrebe okolja,
- število izdanih publikacij (izbor v okviru le-teh),
- višina finančnih sredstev.

OPIS DEJAVNIKOV

Občina Sevnica je del spodnjeposavske statistične regije. Meri 272 km².

Knjižnica ima osrednjo enoto, ki se nahaja v mestu Sevnica in enoto v Loki pri Zidanem Mostu, od jeseni 2020 pa tudi enoto potujoče knjižnice, ki si jo »deli« še s 3 ostalimi splošnimi knjižnicami.

Preglednica 1: Podatki o stanju knjižnične mreže na dan 1. 7. 2025

Organizacijska enota	Število prebivalcev	Število enot knjižničnega gradiva		Odprtost / ur na teden ¹
		Zaloga	načrtovan nakup	
SEVNICA	16.270	87.342	2.200	53*
LOKA (premična zbirka)	1.345	3.621	200	4
SKUPAJ		90.963		

V našem okolju, za katerega delujemo, imamo naslednje ustanove, s katerimi pri izvajanju naše knjižnične dejavnosti veliko sodelujemo:

- ✓ **Predšolske ustanove:**
- ❖ Vrtec Ciciban Sevnica z naslednjimi enotami: Centralni vrtec, enota Kekec, enota Ostržek, enota Panorama Boštanj, enota Bibarija (v podružnični OŠ Loka pri Zidanem Mostu)
- ❖ Vrtec pri OŠ Blanca;
- ❖ Vrtec pri POŠ Studenec
- ❖ Vrtec pri OŠ Krmelj;

¹ Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS št. 29/03) v svojem 13. členu opredeljuje minimalni obseg obratovalnega časa knjižnice, ki je za posamezno vrsto knjižnic:

- osrednja in osrednja območna: 8 ur dnevno, 5 dni v tednu, ob sobotah 5 ur,
- krajevna knjižnica: 4 ure tedensko (do 2000 prebivalcev), 15 ur tedensko (do 6000 prebivalcev), 4 ure dnevno, 5 dni v tednu (nad 6000 prebivalcev).

✓ **Osnovne šole:**

- Osnovna šola Blanca,
- Osnovna šola Boštanj,
- Osnovna šola Krmelj,
- Osnovna šola Milana Majcna Šentjanž,
- Osnovna šola Sava Kladnika Sevnica s podružnicama v Loki pri Zidanem Mostu in na Studencu,
- Osnovna šola Tržišče.

✓ **Srednja šola:**

- Šolski center Krško - Sevnica, Srednja šola Sevnica.

V občini Sevnica žal nimamo višjih in visokih šol, kar pa seveda ne pomeni, da naši občani niso študenti v drugih krajih Slovenije in moramo tudi za njih skrbno načrtovati knjižnično zbirko.

ZAKONODAJA

Knjižnično zbirko načrtujemo na podlagi in v skladu s spodaj navedeno zakonodajo:

- Zakon o knjižničarstvu,
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture,
- Zakon o obveznem izvodu publikacij,
- Pravilnik o pogojih izvajanja knjižnične dejavnosti kot javne službe,
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnice,
- Standardi za splošne knjižnice 2018-2028,
- Nacionalni program za kulturo (2018-2026),
- IFLA/UNESCO manifest o splošnih knjižnicah.

POSLANSTVO KNJIŽNICE SEVNICA IN CILJI, KI JIH ŽELIMO DOSEČI V LETU 2026

Poslanstvo

Knjižnica Sevnica z osrednjo enoto v Sevnici, premično zbirko v Loki pri Zidanem Mostu ter posavsko potujočo knjižnico omogoča vsem prebivalcem na območju delovanja knjižnice neomejen dostop do knjižničnega gradiva in informacij ter informacijskih in kulturnih storitev. Na osnovi načel prostega in enakopravnega dostopa do zapisanih dosežkov človeškega znanja Knjižnica Sevnica zadovoljuje intelektualne in kulturne potrebe prebivalcev občine Sevnica, podpira vseživljenjsko učenje in razvija pismenost ter tako prispeva k vsestranskemu napredku vsakega posameznika in skupnosti.

Izhajajoč iz našega poslanstva bomo poleg nakupa poskrbeli tudi za redno odpis neaktualnega knjižničnega gradiva, tako skrbimo, da je zbirka »živa« in aktualna.

Zavezujemo se:

- da bomo knjižnično zbirko dopolnjevali tudi z gradivom za uporabnike s posebnimi potrebami,
- upoštevati cilje in prioritete lokalne skupnosti,
- se približati priporočilom o sestavi in obsegu knjižne zbirke, ki so zapisana v dokumentu Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice 2018-2028,

- sledili priporočenim razmerjem znotraj zbirke (razmerje med strokovnim in leposlovnim gradivom ter gradivom za otroke in odrasle uporabnike; zagotavljali ustrezen delež neknjižnega in elektronskega gradiva),
- zagotavljali enakomerno dostopnost raznovrstnega gradiva v knjižnični mreži Knjižnice Sevnica,

Ob temo bomo še:

- Ves čas skrbeli za aktualnost zbirke z novimi naslovi in rednim odpisom knjižničnega gradiva.
- Zagotavljali gradivo za uporabnike s posebnimi potrebami.
- Zagotavljali gradivo za domoznanske študije in izgradnjo domoznanskih podatkovnih zbirk ter skrbeli za ohranjanje slovenske pisne kulturne dediščine.
- Zagotavljali gradiva na različnih nosilcih medijev.

Skrbeli bomo za enakomerno porazdeljenost gradiva, ki bo dostopno vsem prebivalcem občine in širše ter skrbeli za zmanjšanje socialnih razlik med prebivalci ter skrbeli za bolj kakovostno preživljanje prostega časa ter zagotavljali dostop do informacij.

Cilj načrta letnega nakupa knjižničnega gradiva je **izgradnja, bogatitev in posodabljanje ter obnavljanje zbirke tako, da bo:**

- v čim večji meri odgovarjala na potrebe in interese ciljnih skupin uporabnikov knjižnice,
- omogočala uresničevanje načrtov knjižnice s:
  - **spodbujanjem bralnih navad in oblikovanje bralne kulture,**
  - **razvijanjem funkcionalne / informacijske pismenosti,**
  - **razvojem storitev za uporabnike s posebnimi potrebami.**

Z načrtovanim nakupom se želimo v največji meri približati in preseči kriterije Standardov glede prirasta, saj smo že dosegli 4 knjige na prebivalca. Upoštevali bomo priporočeno razmerje med strokovnim in leposlovnim gradivom (do 50: do 50 %) ter gradivom za otroke in odrasle (med 25 in 30 : med 70 do 75 %).

Zaradi specifik okolja in potreb naših uporabnikov bomo zagotovili nakup neknjižnega gradiva, vendar najbrž v manjšem obsegu kot ga določajo standardi, saj se izposoja tovrstnega gradiva zaradi splošne dostopnosti gradiv na spletu občutno niža. Predvsem pa bomo pozornost pri nakupu namenili slovenskim in nagrajenim filmom. Pozornost bomo namenili enakomerni zastopanosti gradiv tako v osrednji knjižnici v Sevnici, v premični zbirki Loka pri Zidanem Mostu kot tudi na posavski potujoči knjižnici. Spodbujali bomo bralno kulturo, bralne navade, ter razvijali funkcionalno pismenost, pozornost bomo posvetili tudi srednješolcem, saj imamo v kraju le poklicno srednjo šolo s programoma *frizer in mizar* ter ostalim smerem srednješolskega izobraževanja, ki jih obiskujejo dijaki naše občine. Ugotavljali bomo potrebe in interese ciljnih skupin in jim zagotavljali ustreznost knjižnične zbirke ob upoštevanju prioritet lokalne skupnosti. Z vsebinsko bogatim prirastom bomo gradili kakovostno knjižnično zbirko.

VSEBINSKA IZHODIŠČA ZA IZGRADNJO KNJIŽNIČNE ZBIRKE

Vsebinsko bomo bogatili zbirko glede na: aktualnost vsebine in obravnavanih tem aktualne vsebine, subvencije za gradivo (s strani JAK ali drugih institucij), ustrezne predstavitve obravnavane teme, ustrezne literarno/umetniške kakovosti, povpraševanje po določeni temi, zastopanost vsebine v dosedanji zbirki, ustreznost za posamezno skupino uporabnikov, ugled avtorja, urednika in založnika v slovenskem prostoru in širše, ali je gradivo nagrajeno, kakovost jezika, prevoda, ter ilustracije (predvsem pri slikanicah), vsebovanje bibliografskih podatkov in kazal (predvsem pri strokovnem gradivu) ipd.

Od knjižnega gradiva bomo kupovali predvsem: vso izvirno slovensko leposlovje, s poudarkom na izvirnih slovenskih klasikih, kakovostno prevedeno leposlovje, tuje leposlovje, poljudno in strokovno literaturo v slovenskem jeziku, s poudarkom na izvirnih slovenskih strokovnih delih za otroke, mladino in odrasle, na področjih, kjer v slovenskem jeziku ni dovolj gradiv, ali pa so bolj iskana, knjižnično zbirko dopolnjujemo z gradivom v tujih jezikih, dragocene starejše knjižne izdaje in faksimilirane izdaje, ki so pomembna kulturna dediščina lokalnega okolja in tudi širše.

Zbirko bomo dopolnjevali z naslednjim **neknjižnim gradivom**:

- različnimi vsebinami na DVD nosilcih, tudi s kakovotnejšo evropsko in ostalo produkcijo ter poučnimi filmi,
- kakovostnimi naslovi glasbene produkcije tako za mladino kot odrasle uporabnike na različnih nosilcih zvoka,
- kartografskim ter notnim gradivom,
- zvočnimi knjigami, s katerimi skušamo zadostiti tudi potrebam uporabnikov s posebnimi potrebami (slepim in slabovidnim) in vsem ostalim uporabnikom knjižnice,
- igračami,
- elektronskimi knjigami in ostalim gradivom na sodobnih medijih.

Pri nakupu **serijskih publikacij** bomo sledili naslednjim kriterijem:

- slovenski časniki in časopisi, v katerih so zastopana vsa strokovna področja,
- poljudne strokovne revije za področja, po katerih je povpraševanje večje v slovenskem in tujih jezikih.

a) Posebno skrb bomo namenjali **domoznanskemu gradivu**:

Spremljali bomo literaturo, ki so jo napisali domačini in širili našo posebno zbirko **Rastoča knjiga**, ki ima pri nas že dolgo tradicijo in je živi opomnik lokalnega ustvarjanja na knjižnem in drugih področjih. Pridobivali bomo tudi raznovrstno domoznansko gradivo na različnih nosilcih za našo domoznansko zbirko.

Neposredni kratkoročni cilj Knjižnice Sevnica predstavlja pokrivanje obstoječih in nastajajočih informacijskih potreb in pričakovanj okolja. Knjižnica Sevnica (z mrežo krajevnih knjižnic) bo z lastnim gradivom in z gradivom, do katerega bo posredovala dostop ter z različnimi drugimi dejavnostmi in storitvami delovala kot:

- **informacijsko središče**: s knjigami, brošurami, revijami in časniki, članki, katalogi, enciklopedijami in leksikoni, z zakupljenimi in javnimi podatkovnimi viri na internetu posreduje splošne informacije o občinah ustanoviteljicah in širšem področju;
- **aktualna domoznanska zbirka**, saj zbira in hrani gradivo ter omogoča dostop do le-tega.
- **kulturno središče**: prireditve za otroke (ure pravljic, pogovori o knjigah, lutkovne predstave, igralne ure, bibliopedagoško delo, razstave), mladostnike in odrasle (predstavitve domačih avtorjev in njihovih del, potopisna predavanja, sodelovanja z društvi, šolami in organizacijami); **izobraževalno središče**: poljudno in strokovno gradivo z različnih področij, priročniki, jezikovni tečaji, učbeniki in možnost uporabe osebnih računalnikov za pisanje in tiskanje besedil podpirajo izobraževanje na vseh stopnjah ter omogočajo vseživljenjsko učenje;
- **socialno središče**: knjižnično gradivo, prireditve, dostop do elektronskih podatkovnih virov, interneta in elektronske pošte ter uporaba osebnih računalnikov so namenjeni vsem prebivalcem občine ne glede na starost, spol, socialno pripadnost ali ekonomsko moč, s čimer se zmanjšujejo socialne razlike med bogatimi in revnimi prebivalci. Posebno pozornost bomo še naprej posvečali otrokom, mladostnikom, uporabnikom s posebnimi potrebami, pa tudi starejšim, ki zaradi bolezni

ali invalidnosti knjižnice ne morejo obiskati.

INFORMACIJSKE, IZOBRAŽEVALNE, RAZISKOVALNE IN KULTURNE POTREBE OKOLJA

Kot vse občine se tudi Sevnica trudi biti odprta, sodobna lokalna skupnost, prijazna do prebivalcev in gostov in zadržati mlade v domačem kraju. V ta prizadevanja se aktivno vključuje tudi Knjižnica Sevnica. Knjižnica pri načrtovanju knjižnične zbirke upošteva vse potencialne uporabnike knjižnice in ciljne skupine. Opažamo dokaj velik interes uporabnikov po iskanju gradiva za obdelavo vrta, kakovostno preživljanje prostega časa, teme s področja zdravstva, psihologije, kmetijstva, šolstva, vzgoje ipd.

RAZVIJANJE BRANJA, BRALNE KULTURE IN INFORMACIJSKE PISMENOSTI

Tako kot v preteklih letih bo tudi v letu 2026 knjižnica organizirala različne oblike dejavnosti, ki so povezane z branjem in bralno kulturo:

- literarne večere,
- bralni klub za odrasle,
- srečanja s slovenskimi ustvarjalci ter drugimi osebnostmi iz različnih področij,
- domoznanske dejavnosti namenjene zbiranju, obdelovanju, hranjenju in omogočanju dostopnosti knjižničnega gradiva, ki je povezano z območjem, v katerem knjižnica deluje,
- potopisna predavanja v sodelovanju s svetovnimi popotniki, pisci člankov in potopisnih knjig,
- predavanja in delavnice na različne teme, (katerih potrebo smo zaznali sami oz. ki jih predlagajo uporabniki knjižnice),
- priložnostne prireditve in razstave ob pomembnih dogodkih v knjižnici,
- ure pravljic za predšolske otroke,
- ustvarjalne delavnice za predšolske in šolske otroke,
- bibliopedagoške ure za predšolske otroke, osnovnošolce ter srednješolce,
- seznanjanje organiziranih skupin iz šol z nalogami in cilji Knjižnice Sevnica, postavitvijo knjižničnega gradiva po UDK sistemu in starostnih stopnjah,
- bralno značko za gojence varstveno-delovnega centra Leskovec-Krško, enota Sevnica,
- skupni posavski bralni projekt za odrasle, s katero želimo doseči prebiranje kakovostne literature,
- bralno značko za predšolske otroke osnovnošolce,
- uvajanje uporabnikov v samostojno iskanje gradiv s pomočjo vzajemnega kataloga,
- spodbujanje izposoje semen iz knjižnice semen in strokovne literature na temo vrtnarjenja.

ZNAČILNOSTI OKOLJA, V KATEREM DELUJEMO

Za uspešno izpolnjevanje ciljev splošne knjižnice morajo biti njene storitve v celoti dostopne vsem potencialnim uporabnikom. Knjižnica Sevnica ima naslednje potencialne ciljne skupine:

Predšolski otroci:

Knjižnica sodeluje z vrtci, tako otroci večkrat obišejo knjižnico v organiziranih skupinah, bodisi na naše povabilo bodisi samoiniciativno. Otrokom in vzgojiteljicam predstavimo knjižnico in njeno zbirko, saj se zavedamo pomena spodbujanja predbralnih sposobnosti v predšolskem obdobju in navajanje na knjigo v družinskem okolju. Za to ciljno skupino pripravljamo bibliopedagoške ure in ure pravljic s poučnimi vsebinami.

Pri izgradnji knjižnične zbirke za to starostno stopnjo upoštevamo različne pristope spodbujanja družinske pismenosti glede na raznolikost družin, v katerih otroci živijo. V največji možni meri spremljamo aktualne knjižne novosti slovenske produkcije in tudi kakovostne prevode. Tudi pri nabavi neknjižnega gradiva je naše vodilo kakovostna vsebina in ilustracije, umetniška vrednost, vzgojna in poučna vsebina. Spremljamo tudi nagrajene knjige, ki prejmejo znak Zlata hruška in jih vključujemo v bralne značke ipd.

Osnovnošolci:

Knjižnica sodeluje z vsemi osnovnimi šolami in njihovimi enotami v raznih projektih. Pri oblikovanju dela knjižnične zbirke, ki je namenjena osnovnošolcem, skušamo s pestrim izborom tako strokovnih kot leposlovnih knjig, serijskih publikacij in neknjižnega gradiva pomagati osnovnošolcem pri iskanju literature za seminarske in projektne naloge, nuditi literaturo za bralno značko in domače branje ter ostalo kakovostno leposlovno gradivo in tako zbuditi v njih trajno motivacijo za uporabo knjižnične zbirke in obisk knjižnice.

Srednješolci:

V Sevnici srednja šola izvaja programa *frizer in mizar*. Knjižnica se bo prilagajala programom, ter kupovala gradivo za potrebe teh dijakov, poleg tega pa bomo kupili tudi gradivo za gimnazijski program, saj je kar nekaj naših članov dijakov v drugih srednjih šolah izven kraja. Že nekaj let je v Sevnici tudi 4-letni program *Frizer (3+2)*, kar povzroča potrebo po dodatnem strokovnem gradivu za dijake.

Za dijake kot ciljno skupino knjižnica s svojo zbirko zagotavlja informacije in ideje, ki so temelj za uspešno delovanje v današnji, vse bolj na informacijah in znanju temelječi družbi. Dijaki knjižnico uporabljajo za različne namene: raziskovalno in projektno delo, reševanje problemov, iskanje in uporabo informacij, pisanje seminarskih nalog. Nudimo jim tudi literaturo, ki jo potrebujejo za bralne značke ter domače branje.

S skrbno pretehtanim izborom gradiva, ki je v knjižnični zbirki namenjeno tej ciljni skupini, želimo doseči, da se dijaki naučijo poiskati pravo informacijo. Z uporabo knjižnične zbirke pa želimo tudi razvijati njihove bralne navade, saj ugotavljamo, da ta skupina žal najmanj sega po leposlovju.

Dijaki prvega letnika omenjene šole bodo tudi v letošnjem šolskem letu prihajali v knjižnico v vseslovenskem projektu *Rastem s knjigo*, zato nas dijaki redno organizirano obiskujejo, s čimer krepimo medsebojno sodelovanje in jih navajamo na samostojno uporabo knjižnice ter spodbujamo branje tudi v srednji šoli.

Študenti:

Čeprav v našem kraju ni višjih in visokih šol s sedežem, imamo seveda določen odstotek članov, ki so študenti fakultet izven kraja. Ko knjižnica gradi knjižnično zbirko, upošteva tudi potrebe teh študentov. V zbirko uvrščamo strokovno in znanstveno literaturo z vseh področij. Naši študenti nam tudi velikokrat posredujejo povratno informacijo o dostopnosti gradiva pri nas, medtem, ko je gradivo v kraju, kjer se šolajo, že izposojeno. Še naprej se bomo trudili, da bodo študentje tudi v prihodnje zadovoljni z našim izborom literature.

Zaposleni, brezposelni in upokojeanci:

To je široka ciljna skupina, ki ji je namenjen precejšen del knjižnične zbirke. Z dostopnostjo različnih vrst gradiva jim knjižnica omogoča pravice do svobode razmišljanja ter izražanja mnenj in stališč.

Pri izgradnji knjižnične zbirke je naš cilj ponuditi kakovosten, potrebam prebivalcev občine Sevnica ustrezen in količinsko zadosten izbor različnega knjižnega in neknjižnega gradiva.

Knjižnica Sevnica sodeluje tudi z Univerzo za tretje življenjsko obdobje Sevnica in zato upošteva tudi to populacijo. Že do sedaj pa tudi vnaprej bomo nabavljali literaturo, primerno zanje tudi glede velikosti črk (gradivo z večjimi črkami), gradivo v Braillovi pisavi za slepe in slabovidne, nadaljujemo pa tudi z nakupom elektronskih in zvočnih knjig in tako branje približamo tudi slušno oviranim

Kupovali bomo tudi gradivo za ranljive skupine uporabnikov in sicer za uporabnike s posebnimi potrebami ter za slepe, slabovidne ter gluhe in naglušne, z disleksijo. Določeno gradivo bomo tudi ustrezno označili, da ga uporabniki hitreje najdejo.

Civilni in kulturni prostor, lokalni mediji: Na področju kulture ima Sevnica dolgoletno tradicijo kar nekaj uveljavljenih ustvarjalcev in kulturnih društev. Pri organizaciji in izvedbi kulturnih prireditev dejavno sodeluje tudi knjižnica. V občini je razširjeno delovanje pevskih in gledaliških društev, godbe na pihala ter likovnih društev. Glasbena šola ponuja program izobraževanja za skoraj vse inštrumente.

Za informiranost občanov poskrbijo tiskani mediji (**lokalni časopisi**: posavski časopis Posavski obzornik, Dolenjski list in lokalne sevniške Grajske novice) ter vseslovenski mediji (**dnevno časopisje** ter ostale serijske publikacije iz različnih strok).

Knjižnica sodeluje z vsemi navedenimi organizacijami na več področjih in njihove specifične potrebe upošteva tudi pri izgradnji knjižnične zbirke.

POSEBNE POTREBE OKOLJA

Otroci s posebnimi potrebami obiskujejo Osnovno šolo Ana Gale s prilagojenim programom. Ko odrastejo, se vključijo v Varstveno delovni center, ki opravlja naloge vodenja in varstva in organizira zaposlitev pod posebnimi pogoji za duševno in telesno prizadete odrasle osebe. Zaposlitev pod posebnimi pogoji obsega vse oblike dela, ki omogočajo invalidom ohranjanje pridobljenih znanj ter razvoj novih sposobnosti. Knjižnica sodeluje z omenjenima institucijama na več načinov in sicer za učence OŠ Ana Gale izvajamo projekt Rastem s knjigo, za varovance Varstveno-delovnega centra pa organiziramo bralno značko. Naj še navedem, da izvajamo tudi bibliopedagoško dejavnost *na lokaciji Doma upokojencev Sevnica*.

Pri načrtovanju dostopnosti za invalide smo se osredotočili predvsem na enoti v Sevnici, ki je bila zgrajena 2007 in ustreza normativom na tem področju. Knjižnica Sevnica ima primerno in dostopno dvigalo, knjižnica je dovolj prostorna za gibanje invalidov na vozičku. Urejene so posebne sanitarije za invalide. Knjižničarji nudimo invalidnim osebam individualno pomoč pri svetovanju, informiranju in iskanju gradiva. V letih 2024 in 2025 smo naše prostore še dodatno opremili s slušnimi zankami, senzoričnimi oznakami ipd. za gibalno in drugače ovirane in jim s tem olajšali dostop in gibanje po naših prostorih.

V novembru 2020 smo pristopili k projektu izposoje **zvočnih knjig** preko sistema Audibook, s čimer bomo našim novim uporabnikom omogočili dostop do zvočnega gradiva, primernega zanje. V letu 2024 pa je zaživela nabava gradiva elektronskih knjig preko aplikacije COBISS Ela, preko katere bomo elektronske knjige kupovali tudi v l. 2026.

AKTUALNOST KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Za aktualnost knjižnične zbirke bomo tudi v letu 2026 skrbeli z rednim dopolnjevanjem in rednim izločanjem knjižničnega gradiva v skladu s Pravilnikom o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, v največji možni meri pa bomo upoštevali kriterije Standardov za splošne knjižnice. Pri ohranjanju aktualnosti bomo upoštevali navodila nacionalne knjižnice za izločanje in odpis gradiva.

NAČRTOVANO ŠTEVILO ENOT KNJIŽNEGA GRADIVA

Kupili bomo 2.400 enot knjižnega gradiva, 3.500 naslovov elektronskih knjig, 300 naslovov zvočnih knjig, 80 enot neknjižnega gradiva in 85 naslovov serijskih publikacij v vrednosti 65.130 EUR, ki jih bo enakomerno umestila v knjižnično mrežo na svojem območju.

Pri nakupu neknjižnega gradiva bomo pozorni na nakup gradiva na različnih nosilcih. Pri serijskih publikacijah bomo pozorni na izhajanje novih naslovov serijskih publikacij in ukinjanje oz. prenehanje izhajanja obstoječih naslovov serijskih publikacij, saj je na tem področju v zadnjih letih opaziti izrazito dinamiko. Za vse enote bomo dopolnjevali tudi referenčno zbirko, za katero bomo kupovali predvsem dražja in širše uporabna dela, kot so atlasi, slovarji, leksikalna in enciklopedična dela.

V Posavju je oktobra 2020 pričela z delovanjem posavska potujoča knjižnica, katere osnovna zbirka gradiva je nastala iz knjižničnega gradiva 4 knjižnic, veliko gradiva pa je bilo potrebno vsako leto tudi dokupiti, če hočemo ponuditi kakovostno in aktualno gradivo tudi na podežlju in v bolj oddaljenih krajih Posavja. V celotni mreži ima posavska potujoča knjižnica 96 postajališč, od tega v sevniški občini 19. Obiskujemo manjše, bolj oddaljene kraje, ter tudi podružnične osnovne šole, vrtce in domove za starejše občane ter njihove bivalne enote. Trudimo se, da bi gradivo približali v kraje, kjer v bližini ni enot stacionarne knjižnice, do središča mesta pa je velika oddaljenost. Potrebe po gradivu so na podežlju malo drugače, a še vedno se pojavlja potreba po nabavi aktualnega, novega gradiva, ki je dostopno na trgu in je zaželeno tako v osrednji kot tudi na potujoči knjižnici.

6 Načrtovan obseg nakupa naslovov po zvrsteh

Skušali bomo zagotoviti ustrezno razmerje med leposlovnim (do 50 %) in strokovnim gradivom (do 50 %), kar pa je v veliki meri odvisno od izdaj na slovenskem založniškem trgu in tudi od potreb našega lokalnega okolja

a) Strokovno gradivo (cca. 50 - 55 % nakupa)

Izbirali bomo strokovno gradivo, namenjeno izobraževanju, raziskovalnemu delu mladih in odraslih in vseživljenjskemu učenju.

Pregledali smo statistiko izposoje strokovne literature in ugotovili, katero področje je najbolj izposojeno. Pri odraslih so to predvsem UDK skupine 61 in 63 pri naravoslovju ter pri družbenih vedah gradivo iz UDK skupin 1, 159.9. ter 37, pri mladini pa gradivo iz UDK skupine splošno.

Spremljali bomo ponudbo in kupovali več literature za ta področja. Seveda pa bomo skrbeli za uravnoteženo zastopanost vseh strok, merilo pa bodo naši uporabniki in njihove potrebe.

b) Leposlovje (cca. 40 - 50 % nakupa)

Izbirali bomo leposlovje slovenskih avtorjev za mladino in odrasle in kakovostne prevode iz tujih jezikov, ter knjižnično gradivo, katerega izdajo bo v letu 2026 finančno podprla Javna agencija za knjigo (nabavili bomo vsaj 10 % naslovov za vsako organizacijsko enoto). Kupovali bomo tudi kakovostno leposlovje v tujih jezikih in gradivo učenje tujih jezikov, saj je v mestu opazen porast tujcev, ki so se zaradi dela preselili k nam. Pridobivali pa bomo literaturo, ki jo mladi potrebujejo za tekmovanje iz tujih jezikov.

Preglednica 2: Podatki o načrtovanem razmerju nakupa gradiva glede na zvrst

Priporočeno	Stroka do 50 %	Leposlovje do 50 %	Skupaj 100 %
Načrtovano	48	52	100

Za otroke in mladino v letnem nakupu načrtujemo med 25 in 27 % vseh naslovov. Na slovenskem knjižnem trgu običajno ne izide dovolj naslovov za otroke, da bi lahko zadostili temu kriteriju, zato zlasti v referenčne zbirke oddelkov za otroke vključujemo tudi dela, ki so izvorno namenjena odraslim, a so dovolj poljudno in zanimivo napisana, da so primerna tudi za otroke.

Preglednica 3: Podatki o načrtovanem razmerju nakupa gradiva glede na namen

Priporočeno	Mladina 25 – 30 %	Odrasli 70 – 75 %	Skupaj 100 %
Načrtovano	28	72	100

c) Neknjižno gradivo

Delež neknjižnega gradiva bomo nabavljali v skladu z določili Standardov oz. manj zaradi izredno nizke produkcije, zelo malo tovrstnega gradiva je na trgu. Pri AV gradivu bomo nabavljali izobraževalna dela, predvsem filme za otroke in mladino, filme iz slovenske produkcije ter nagrajene in kakovostne filmske stvaritve svetovne produkcije. Pri glasbi bomo kupovali klasično iz zabavno glasbo, prilagajali se bomo ponudbi in seveda željam naših uporabnikov. Računalniško gradivo: izbirali bomo gradivo, ki bo v podporo informacijskemu opismenjevanju, spodbujanju uporabe elektronskih gradiv in ustvarjalni rabi računalnika.

7 Načrtovan obseg nakupa in zastopanosti e-knjig v zbirki

Za boljšo dostopnost do digitalnih vsebin načrtujemo v l. 2026 nakup **3.500 licenc elektronskih knjig** ter **300 naslovov zvočnih knjig**.

V sodelovanju s knjižnicami na območju bomo sofinancirali nakup zbirke PressReader in tako z njo zelo povečali število naslovov časnikov in časopisov dosegljivih na daljavo. Zagotavljali bomo tudi dostopnost do nekaterih **baz podatkov z možnostjo oddaljenega dostopa**, ki jih bomo skupaj z ostalimi knjižnicami dolenjskega območja delno sofinancirali.

8 Utemeljenost odstopanj od strokovnih priporočil pri načrtovanju

Knjižnica Sevnica z osrednjo enoto v Sevnici in z izposojevališčem v Loki in Posavsko potujočo knjižnico tvori knjižnično mrežo v občini Sevnica. Pri načrtovanju nakupa knjižničnega gradiva v letu 2026 smo upoštevali tudi značilne potrebe lokalnega okolja, v katerem delujemo:

- demografske značilnosti (starostno, izobrazbeno, socialno strukturo);
- strukturo uporabnikov knjižnice po ciljnih skupinah (predšolski otroci, osnovnošolci, srednješolci, študentje, odrasli, starejši, brezposelni itd.);
- razvojne prioritete lokalnega okolja (razvoj turizma, razvoj malega podjetništva itd.);
- dejavnost različnih lokalnih akterjev na področju delovanja knjižnice (organizacije, društva, kulturne institucije, civilnodružbene iniciative, mediji itd.)

V osrednji knjižnici smo do sedaj uspeli slediti predpisanim razmerjem. Za izposojevališče bomo glede na potrebe kupili in umestili v mrežo večji delež gradiva za otroke, kupovali bomo tudi večino izvirnega slovenskega leposlovja, saj imamo v Loki enoto v podružnični osnovni šoli in posledično tudi več mlajših obiskovalcev, pa tudi ponatisov izvirnih slovenskih klasikov, klasična prevodna dela ter posamezne naslove s področja humanistike. Od strokovnega gradiva kupujemo predvsem temeljna dela s posameznih strokovnih področij, od slovarjev, atlasov, enciklopedij, leksikonov in del s področja uporabnih ved, ki so v manjših lokalnih okoljih bolj iskana.

Kljub skrbnemu načrtovanju in upoštevanju strokovnih priporočil in standardov je nakup gradiva odvisen od sredstev, ki jih v proračunu zagotovita tako Občina Sevnica kot tudi Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, za nakup gradiva pa namenjamo tudi cca. 90 % lastnih sredstev. Knjižnica bo tudi v letu 2026 skrbno dopolnjevala knjižnično zbirko s čim večjim številom naslovov knjižničnih gradiv dosegljivih na slovenskem založniškem trgu.

NAČRTOVANO ŠTEVILO TEKOČIH NASLOVOV INFORMATIVNEGA PERIODIČNEGA TISKA V OSREDNJI KNJIŽNICI

V Knjižnici Sevnica smo imeli v letu 2024 naročenih 198 tekočih naslovov časnikov in časopisov, poleg tega pa še 18 naslovov drugih serijskih publikacij, v tekočem letu 2025 pa kar nekaj naslovov manj (tudi zaradi prenehanja izhajanja določenih naslovov). Trudili se bomo, da bomo v letu 2026 kupili kak naslov periodičnega tiska v osrednji enoti več kot v letu 2025, tudi glede na potrebe okolja in produkcijo oz. ponudbo novih naslovov.

NAČRTOVANO POVPREČNO ŠTEVILO TEKOČIH NASLOVOV INFORMATIVNEGA PERIODIČNEGA TISKA V ORGANIZACIJSKIH ENOTAH

Knjižnica Sevnica ima poleg osrednje enote še izposojevališče v Loki pri Zidanem Mostu, ki je glede na število prebivalcev odprto skladno z Uredbo o osnovnih storitvah knjižnic. V Loki smo ob odprtju nove knjižnice naročili nekaj naslovov serijskih publikacij za otroke oz. mladino, z enako prakso nadaljujemo tudi v l. 2026. Našim članom pa omogočamo tudi dostop do zbirke e-časopisov Pressreader 24/7, za kar je v zadnjem času kar nekaj zanimanja.

ZASTOPANOST KNJIŽNIČNEGA GRADIVA NA RAZLIČNIH MEDIJIH

V letu 2026 načrtujemo dopolnjevanje zbirke na različnih medijih. Zbirka neknjižnega gradiva v knjižnici obsega AV gradivo, kot so zvočne in videokasete, CD-plošče, CD-rome, DVD-je (glasbene zgoščenke, zvočni posnetki, pripomočki za učenje jezikov, zvočne knjige, pripomočki za samoizobraževanje, zvočni zapisi narečij, multimedijske predstavitve itd.), nekaj kartografskega gradiva, notnih zapisov in igrač. Več tovrstnega gradiva je lociranega v osrednji knjižnici v Sevnica, zaradi pomanjkanja prostora pa nekoliko manj v enoti Loka. Vse gradivo na različnih medijih je v prostem pristopu. Pozabiti pa ne smemo omeniti tudi nakup elektronskih in zvočnih knjig.

ZASTOPANOST RAZLIČNIH TEMATSKIH OZ. PREDMETNIH PODROČIJ

V letu 2026 bo nakup gradiva glede na potrebe okolja in strukturo uporabnikov (toda v skladu s Standardi in Nacionalnim programom za kulturo) usmerjen v redno spremljanje knjižnih novosti za mlade in odrasle bralce, selekcijo pri samozaložniških izdajah, spremljanje slovenske knjižne produkcije, nakup čim prej po izidu, izbor kvalitetnejšega ter zahtevnejšega in tudi v določeni meri tudi manj zahtevnega leposlovja, kakovostno prevodno literaturo (tako stroka kot leposlovje), vsa področja strokovne literature, nakup publikacij, katerih izdajo bo podprlo ministrstvo za kulturo ter JAK, serijske publikacije (širok izbor slovenskih izdaj, nekaj tudi v tujih jezikih) za vse ciljne skupine, neknjižno gradivo (poudarek bo na kakovosti). Gradivo, kupljeno s sredstvi MK kot tudi vse ostalo gradivo bo enakomerno razporejeno v mreži knjižnice in dostopno vsem uporabnikom tako v stacionarnih enotah kot tudi na potujoči knjižnici.

Preglednica 1: Podatki o številu naslovov in izvodov knjig kupljenih s sredstvi **Občine Sevnica in lastnimi prihodki**

	Knjige (tiskane)	e- in zvočne knjige	revije	CD, DVD	VIŠINA SREDSTEV
OBČINA SEVNICA	1.060	3.800	80	80	30.000
Lastni prihodki	600	20	0	0	18.000

UPOŠTEVANJE ENAKE DOSTOPNOSTI KNJIŽNIČNEGA GRADIVA ZA VSE PREBIVALCE NA OBMOČJU KNJIŽNICE

Gradivo, ki ga bomo kupili v letu 2026, bomo proporcionalno locirali v osrednjo Knjižnico v Sevnici in v izposojevališče v Loki pri Zidanem Mostu ter na posavski potujoči knjižnici.

Načrtovano tedensko število ur odprtosti osrednje knjižnice

Odprtost enote v Sevnici je ustrezna in primerna, skladna z Uredbo in takšno odprtost načrtujemo tudi v letu 2026. Zaradi potreb okolja smo v l. 2023 izvedli podaljšanje odpiralnega časa osrednje enote za 2 uri na teden (v torek in četrtek je knjižnica celo leto odprta od 7. do 16. ure). S tem nadaljujemo tudi v l. 2026,

Načrtovani delež odprtosti organizacijskih enot v skladu z določbami Uredbe

V letu 2017 smo v enoti Loka ob selitvi v nov prostor zaradi potrebe učencev in krajanov **povečali število tedenske odprtosti** in sicer za 2 uri. V letih 2018 in 2019 smo z njim nadaljevali, ker se glede na potrebe okolja ni pokazalo, da bi ga bilo potrebno podaljšati, enako bo enota odprta tudi v l. 2026.

Načrtovani delež organizacijskih enot z dostopom do vzajemnega kataloga

V naši organizacijski enoti bomo tudi v l. 2026 nudili 100 % dostop do vzajemnega kataloga.

Načrtovani obrat izposoje knjižnične zbirke osrednje knjižnice

Vsako leto načrtno in sistematično izvajamo odpis gradiva na določenem delu UDK skupin. S kakovostnim in količinsko zadostnim prirastom si bomo prizadevali povišati obrat zbirke v letu 2026, izvedli pa bomo tudi sistematični odpis gradiva po določenih UDK skupinah, kjer opažamo nižjo izposajo in kjer je več zastarelega gradiva iz različnih UDK območij.

Načrtovano število včlanjenih prebivalcev

V letu 2024 smo zabeležili 2.667 članov, seveda pa si želimo in se bomo trudili še naprej, da ta odstotek povečamo. Nižje število članov je zagotovo tudi zaradi rednega brisanja neaktivnih članov, opažamo pa tudi, da si ogromno naših članov izposoja gradivo na eno izkaznico v družini, kljub našemu trudu in prepričevanju, da naj se vpišejo npr. tudi otroci.

Še posebej pa uporabo ene izkaznice omogoča predvsem knjigomat, kjer si člani sami izposojajo gradivo in mi nad tem, čigava je izkaznica, nimamo nadzora.

Zato je po našem mnenju veliko več članov, ki pa so »skriti« in jih nimamo v uradnih evidencah. Od leta 2022 smo vsem prvič novovpisanim članom ponudili brezplačen vpis, kar je bilo zelo sprejeto, zato bomo to prakso ohranjali tudi v letu 2026.

ZAKLJUČEK

Knjižnica Sevnica želi z načrtovanim nakupom v letu 2026:

- pridobiti kar največ naslovov za čim širši krog uporabnikov,
- omogočiti uporabnikom seznanitev s slovenskim leposlovjem in s prevodi tujejezične literature,
- pridobiti nove člane, pri otrocih spodbujati veselje in potrebo po branju in jih privabiti v knjižnico ter jih na dolgi rok tudi zadržati,
- zagotoviti ustrezno število izvodov gradiva glede na potrebe in pričakovanja,
- zadovoljiti potrebe vseh ciljnih skupin ter zagotoviti gradivo za potrebe vseživljenjskega učenja.

Pripravila: Anita Šiško, direktorica Knjižnice Sevnice